

IN MEMORIAM: MIRJAM MATTILA

Toini Lahja Mirjam Mattila (o.s. Mykrä), s. 20.5.1924 Antreassa, k. 30.7.2004 Hattulassa
Kannaksen Mykrien Antrean sukuhaara, sukuseuran kunniajäsen nro 1

Kirjailija, vanginvartija Toini Lahja Mirjam Mattila, o.s. Mykrä, kuoli Hämeenlinnassa 30.7.2004 Hän syntyi 20.5.1924 Antreassa Juho ja Anna-Liisa Mykrän toiseksi nuorimpana lapsena ja vietti Antreassa lapsuutensa Hannilan kylässä. Hän oli viimeisiä evakkoon lähtijöitä kotikylästään jatkosodan aikana, kun hoiti pikkulottana Hannilan puhelinvaihdetta sotilaiden tuloon saakka. Tehtävät jatkuivat viestintälottana Lappeenrannassa. Sodan päätyttyä Mirjam kotiutui Hattulaan ja asui siellä loppuelämänsä. Seurakunnan nuorisotyössä Mirjam tutustui mieheensä Sauli Mattilaan. Syntyi kaksi lasta: Erja ja Raimo, joilla on kolme lasta kummallakin. Lapsenlapset olivat Mirjamille erityisen rakkaita.

Lapsuudenkodissaan Mirjam kasvoi Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen ilmapiirissä ja vakaumus vahvistui Sairalan kansanopistossa. Koko elämänsä hänellä oli luja usko ja luottamus Korkeimpaan. Vakaumus heijastui arkeen ilona ja myönteisyytenä. Mirjamin elinvoima ilmeni väsymättömänä uteliaisuutena elämää ja sen ilmiöitä kohtaan.

Vaikka hän ei aina ymmärtänyt näkemäänsä, hän ei moralisoinut, vaan ihmetteli. Mirjamin fyysinen terveys oli heikko, mutta hän jaksoi rohkaista ja kannustaa lähelläään olevia ihmisiä. Vuosikymmenet hän sulki esirukoustensa piiriin rakkaansa: lapset, lapsenlapset, sukulaiset, monet monet kummilapsensa sekä monet hänelle tuntemattomat ihmiset, jotka elivät ahdingossa. Näin hän jatkoi isoäitinsä Greeta Loviisan ja äitinsä Anna-Liisan viitoittamaa tietä.

Yhden työnsä Mirjam teki vanginvartijana Hämeenlinnan naisvankilassa. Hän oli myötäelävä ja inhimillinen ja pyrki tuomaan valoa sinne, missä oli pimeyttä ja epätoivoa. Jotkut vangit kutsuivatkin häntä äidiksi. Kokeuksistaan Mirjam teki 69-vuotiaana ensimmäisen kirjansa *Rautapuu kukkii*, jonka kustansi Oikeusministeriön Vankeinhoito-osasto. Kirja oli ainutlaatuinen, koska Pohjoismaissa ei aikaisemmin oltu julkaistu kirjaa vanginvartijan kokemuksista. Kohta tämän jälkeen ilmestyi runokokoelma *Olin vanginvartija*.

Eläkkeellä ollessaan Mirjam julkaisi vielä kolme kirjaa: *Rakastetaan rikki* -runokokoelma on hänen lapsenlapsistaan, evakkolapsista ja vankiäitien lapsista. Viime keväänä hieman ennen 80-vuotispäiviään Mirjam jaksoi vielä tehdä kirjasta uusintapainoksen. *Karjala takasii* on hultaton pakinakokoelma Ylä-Vuoksen murteella ja *Viestejä tulikirjaimin* runokokoelma viestintälöytö ja evakkojen elämästä.

Mirjamilla oli yksi persoonallinen tapa ilahduttaa kanssaihmissään. Hän teki kronikoita juhla- ja merkkipäiviksi. Niitä ja Mirjamin elämäkokemuksia tallennettiin vuonna 2003 literaalisesti SKS:n Kansanrunousarkistoon. Viimeisin haastatteluista muodostui Mirjamin henkiseksi testamentiksi. Karjalaisuus, suku ja perinteiden vaaliminen jälkipolville oli Mirjamin sydämen asia. Siinä Mirjamin kolmas elämäntyö. Tätä arvostettiin myös Kannaksen Mykrät -sukuseurassa, jonka ensimmäinen kunniajäsen hän oli.

Mirjam on poissa, mutta hänen sydämellisyytensä ja rakkautensa elää. Mielestäni Mirjamin elämäntapaa ilmentää osuvasti Fransiskus Assisilaisen rukous. Minäkin sain nauttia kummitätini Mirjamin varauksettomas-
ta rakkaudesta ja hänessä löysin henkisen ja hengellisen opettajani. Surusta huolimatta: nyt on aika kiittää!

Meri Kaarne, Karjala 16.9.2004